

MUMİT DURMAZ

Bir Karikatüristin

HATIRA DEFTERİ

KARAKARGA YAYINLARI 454

*Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.*

BİR KARİKATÜRİSTİN HATIRA DEFTERİ

Mümin Durmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa Kutlukhan Perker

Üretim Koordinatörü: Semran Karaçayır

Kaligrafi: Mümin Durmaz

Kaligrafi Uygulama: Nur Mansuroğlu

1. Baskı: Mart 2024

Yayıncı Sertifika No. 43196

ISBN: 978-625-8360-73-8

*İmtiyaz Sahipleri: Destek Yapım Prodüksiyon Dış Tic. A.Ş.
KaraKarga Yayınları, Destek Yayınları'nın alt kuruluşudur.*

Adres: Abdi İpekçi Cad. No. 31/5

Nişantaşı / İstanbul

Tel. (0 212) 252 22 42

Faks: (0 212) 252 22 43

 karakarga.com

 info@karakarga.com

 [karakargayayinlari](https://twitter.com/karakargayayinlari)

 [karakargayayinlari](https://www.instagram.com/karakargayayinlari)

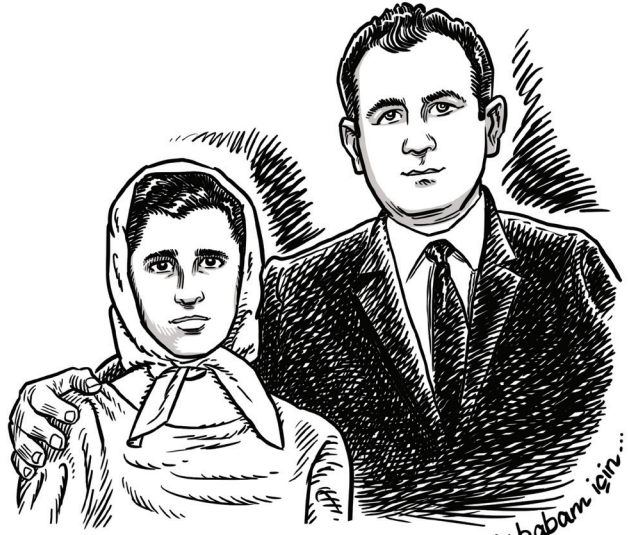
 [karakargayayin](https://twitter.com/karakargayayin)

Baskı: Yıkılmazlar Basım Yay. Prom. ve Kâğıt San. Tic. Ltd. Şti.
15 Temmuz Mah. Gülbahar Cad. No. 62/B Bağcılar/İstanbul

Sertifika No. 45464

Tel. (0) 212 630 64 73

annem ve babam için...

Burada göreceğiniz retrospektif bir dizin değil. Herhangi birinin hayat hikâyesi hiç değil. Ya nedir peki? Anekdotalar bütünü diyebiliriz. Aslında hepsinin gizli ya da alenen bir ana sözü var. Bu sayfada konuyu dile getirmemiş olsam da birçok izleyici bunun farkına varacaktı zaten, bundan eminim. Hem de kendi diliyle, cümleleriyle. Geri dönüşler var, bu anlar var, belki ileri anlar var. Bütününe bakıldığında aslında akılda kalanlar gibi. Bunca yılda akılda kalan daha fazla şey var da bu albümün bütünlüğüne yarar olacak diye düşündüklerimiz bunlardı diyelim. Bizi var eden anlar bütünü.

Aklımızda kalanlar bizim bir parçamız olup, var oluşumuza yardım edenlerdir. Beni ben yapan, bizi biz yapan anekdotları paylaşma cesaretini göstermek. Belki kendini ifade etmekte varılan son nokta olabilir. Belki de şu albümde konu edeyim diye oldu hepsi. Gerçi hikâye durmadı, devam ediyor. Madem ediyor, an hatırlatmalarını yine paylaşabiliriz. Bize düşen belki de budur. Şurada anlattıklarımızın tıkanmış yollara ışık olma ihtimali için bu kadar zahmete değer. Bütün gayretimiz bu gezegende ne işimiz var, onu bulmak. Bulmak çok da önemli değil. Belki de yürüdüğünüz şu yolu görmek için ışılanmışsınızdır. Yürüdüğünüz yol sizin bu arada. Aynı trafikteki gibi.

O an geçtiğin yer sana ait. Tam orası zamanın en küçük biriminden bile daha küçük. Rüyalarınızı düşünün, uzmanları ne kadar kısa olduklarından söz eder. Üç boyutlu yaşam da aslında öyle. Zamanın ölçemeyeceği kadar kısa anlar, zincir gibi birbirine bağlanıp senin maceranızı oluşturuyor. Seni anlamlandırıyor, ya da tam tersi. Olan biteni birilerine aktarıyorsun, paylaşıyorsun. Yakalayabildiğinde bir iz bırakmaya çalışıyorsun. Aslında elinizde tuttuğunuz albüm de böyle bir şey. En sevdiğim ifade biçimiyle, yazarak ve çizerek size hatırlatmak istediklerim var. İyi seyirler, iyi okumalar...

KAPAK KONUSU (EN BÜYÜK BULUŞ).....

Bildiğimiz türdeki canlı organizmaların yaşadığı tek gezegen olan Dünya'nın en zeki canlısı gibi görünen insanoğlunun, geçmişten günümüze birçok buluşu oldu. Bunların bir kısmı kendi medeniyetlerinin gelişmesi üzerineydi. Tıbbi, bilimsel, sosyolojik, teknolojik buluşların neredeyse tümü yaşam biçimlerini dönüştürdü, geliştirdi. Günlük yaşamımız bütün bu bulunanlarla çok seçenekli olduğundan biraz karıştı ama kolaylaştı. Aynı döngü devam ediyor. Fakat bizim çok daha büyük bir adıma ihtiyacımız var. Bizi Dünya dediğimiz bu gezegene hapsolmaktan kurtaracak dev bir adım, buluş gerekli. Bu öyle bir adım olacak ki bizi evrene, hatta teknolojiimiz geliştikçe uzayın en karanlık noktalarına götürecektir. Oralara gidecek dayanıklıdaki araçlardan yapılan uzay araçları ve ulaşılacak hız ayrı konu. Sözümlü ettiğim buluş dizini bu değil. Kafamız çalışıkça ya da zamanı geldiğinde yaşamımıza soktuğumuz yenilikler başka bir konu. Mutlaka az sonra sözünü edeceğimle ilgili olduğu, dokunduğu noktalar var. Yaşama dair her şey grift bir birine bağlı. Öyle görünmese bile detaya indiğinizde her şeyin bir biriyle ilişkisini görebilirsiniz.

Varoluşumuzdan beri fiziksel olarak evrimleşiyoruz. Zaten doğup büyüme halimiz de öyle değil mi? İnsan, geçmişinde de fizik olarak dönüşmüş, uzuvları, organları değişime uğramış. Uzayın derinliklerine gitme adına fiziksel dönüşümü beklersek insan soyunun ömrü buna yetmeyecek. O kadar yıkıcı bir varlığımız ki, olası ömrümüzü de çok kısalttık. Dolayısıyla ne yapmalı? Hemen harekete geçmeli. Bir an önce kolları sıvamalı. Bizim, oksijene ihtiyaç duymadan yaşayabilecek fizyonomiye ulaşmamız gerekiyor. Bunu başarabilirsek, dilimizden düşmeyen özgürlüğe kavuşacağız. Paylaşamadığımız dünyaya mahkum kalmayacağız. Uzaklara gidecek teknoloji ve oksijene ihtiyaç duymayan fizyonomi, bizi uzayın en ücra noktalarına götürecektir. İkisi bir olunca 'samanlık' değil, 'Samanyolu' seyran olacak. Gerçek anlamda 'özgürlük' uzayın her yerinde doğal nefes alabilmekten geçiyor. Bu arada kapaktaki ve bu sayfadaki ay fotoğrafını ben çektim. Çocuk yaşlar da okuduğu uzay kitaplarıyla kendi ödünü patlatan ben. 55 mm'lik objektifi olan fotoğraf makinemle bu kadarı oldu. Benim için büyük, insanlık için küçük bir adım da olsa kafiydi...

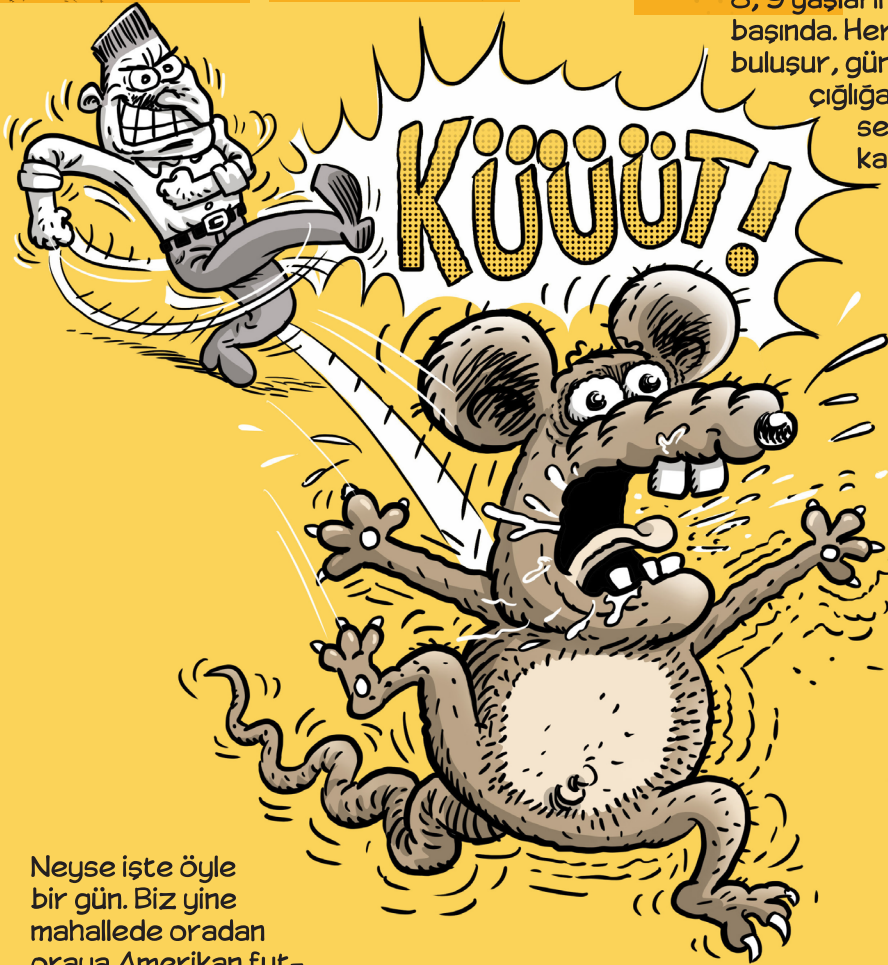
DÖNGÜ

minik gülmek

BİR FARE İLE İLK KARŞILAŞMA.....

8, 9 yaşlarındayız, mahalledeki oyun çetemiz yine iş başında. Her gün aynı çocuklar, mahallenin aynı yerinde buluşur, günün oyunlarını kurarlar. Bağıra bağıra, çılgık çılgına yapılır bu aktivite. Sokağın teyzeleri ve seyyar satıcılar da bu gürültü oratoryosuna katılır.

Neyse işte öyle bir gün. Biz yine mahallede oradan oraya Amerikan futbolu oynar gibi gruplar halinde deparlar atıyoruz. Yaklaşık yüz metre ötede bir takım bağırışmalar fark ettik aniden. Bahçeli bir evden mahallenin abilerinden biri fırladı, deli gibi bize doğru koşuyor. Aramızda 50 metre falan kala abimiz önündeki bir nesneye topa vurur gibi tekme salladı. O nesnenin ne olduğunu, göğsüme tırmanmaya çalışan canlı ile göz göze geldiğimde fark ettim. Kocaman

bir fareydi. Havada perendeler atarak tişörtüme tutunmuş, debeleniyordu. 'Bana yardım et!' bakişiyi tutunmaya çalışıyordu üstüme. Belki de hayata tutunuş çabasıydı bu ama ben ne yapabilirdim ki? Zaten ödüm patlamış, bir de koca lağım faresiyle kan-ka mı olacaktım? Sonrasında hatırladığım, çevremdeki çocukların haince kahkahalarıydı.

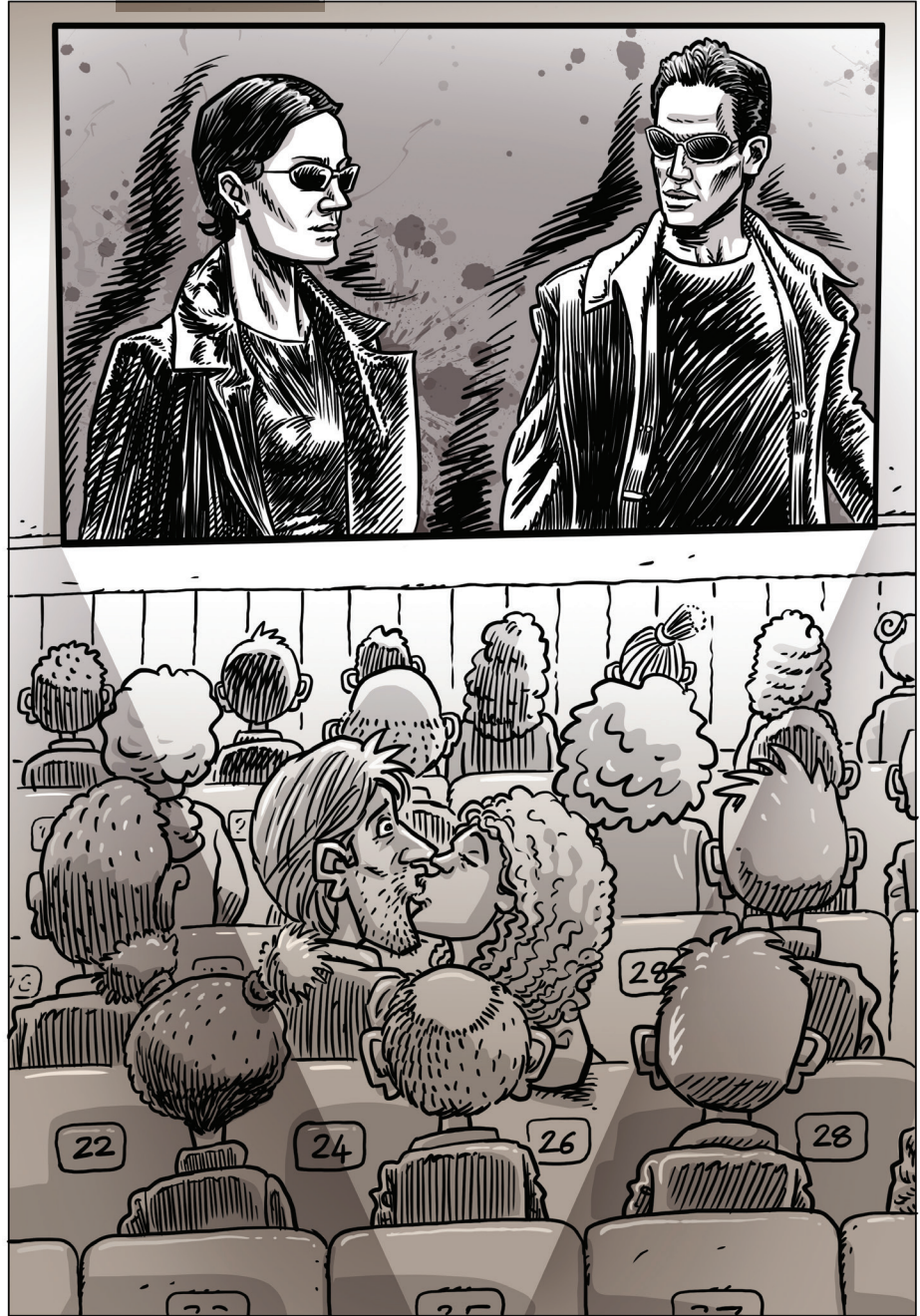
FABRIKA AYARLARINA GERİ DÖNÜŞ

Kendimi bildim bileli tek başıma film izlemeyi sevdim. Bu tercihim tabii bir alışkanlık haline geldi ama yararı çok oldu. Filmi daha kolay kavrayabildim her zaman. Her ne yapıyorsam olayın içine girmeyi sevdiğimden olsa gerek, yalnızlık film izlerken doğru tercih olmuştur. Filmle baş başa kalıp onunla yolculuğa çıktım hep. Tabii küçük yaşlar da bunun farkında değildim.

Fakat hatırlıyorum, örneğin Kordon'daki İzmir Sineması'nda 'Fil adam'ı izlemiştim. Sanıyorum 12, 13 yaşlarındaydım. Salonda birkaç kişi vardı ama bunun önemi yoktu. Yalnızlığın filme odaklanmak için daha iyi olduğunu ilk keşfettiğim yıllardı diyebilirim. Böyle az insan eşliğinde çok fazla film izledim. Fakat biraz büyüyünce işler değişmeye başladı.

Arkadaş grupları olmasa da birkaç kişiyle, ya da bir kız partnerle sinemaya gitmeler başladı. Özellikle kız ile sinemaya gittiğinizde film, birincil özne olmaktan çıkıyormuş. Bunu bir süre önemsemedim, ta ki Wachowski biraderlerin Matrix'ine kadar. Filmin konusuna dair bilgi edindiğimde heyecanlanmışım. Hayal ettikleriniz ile tinsel bir başka dünyanın varoluşu fikri bana enerji vermişti. Çünkü zaten bir karikatürist olarak öyle bir dünya ile her zaman ilişkim vardı. Bütün çizimlerim olduğu gibi. Bunu vücuda getirip iki kardeş film yapmış. Kısaca Matrix aslında film olmaktan öte, bir gerçeği insanlara anlatan bir yapımdır.

O sıra da yeni yakınlaştığım bir kız arkadaş adayım var. Yakınlığımızı perçinlemek adına Matrix'i beraber izleme kararı aldık. Fakat kazın ayağı öyle olmadı. Benim film olarak bile görmediğim, heyecanla sinemaya koştuğum film maalesef izlenemedi. O günden sonra film izleme konusunda fabrika ayarlarım geri döndü. İki gün sonra gidip filmi tek başıma yeniden izledim.

GÜNEŞ BATMAYAN İMPARATORLUK

Temsili resimde görülen bu iki katlı müstakil ev bizimkisi. Tam 30 yıl ailemle birlikte burada yaşadım ben. Sizininki düşünün, doğup büyüdüğünüz, her santimetre karesini ezbere bildiğiniz, hâlâ hatırladığınız sağlam anılarınızın olduğu evi düşünün. Orası, her bir yeri, yaşama ilk kök bıraktığınız yerdir. Tıpkı bizim evin dışından yukarı doğru yükselen asma gibi orada dallanıp budaklandınız.

İlk güvenli kalemiz. Yıkılmaz, erişilmez, yenilmez. Kalenin komutanı, kraliçesi, askerleri var. Bu yapı dış işleri, iç işleri, ileriye taşınan umutları, savaşları, kavgaları, yenileme ve genişleme çalışmaları, eğlenceli, hüzünlü günleriyle üzerinde güneş batmayan imparatorluktur.

Dış tehlikelere karşı korunaklı bu kale, çeşitli badireler atlatmış, acısı tatlısı birçok an-anıya tank olmuştur. Tecrübe abidesidir aynı zamanda. İç kapısı, dış kapısı kapandığı zaman güven-desinizdir artık.

Kalenin mutfağından her zaman güzel yemek kokuları gelir. Sizininki bilmiyorum ama bizim kraliçe de kral da yemek işine özel ilgilidir. Bunun avantajları her zaman yaşanmıştır. Onların bolluk vadeden sofraları paha biçilmezdir.

Bizim kalenin üzerinden ve balkonundan manzara nefistir. Bütün İzmir ayaklarınızın altındadır. Sizde durum neydi? Kısacası ben bu kalenin bir neferi olmaktan her zaman gurur duydum. Örneğin şimdi bana iki seçenek sunulsa; ilki şimdiki yaşamım, her türlü teknoloji, konforla vs. İkincisi gözlerimi ilk açtığım bu ev. Önce eğlenmeyi sonra savaşmayı öğrendiğim evimiz (kalemiz). Hiç düşünmeden ikinci seçeneğe giderdim. Tabii askerleri, komutanı, kraliçesi içinde olması şartıyla...

